

Fons de la Universitat Politècnica de Catalunya

IDENTIFICACIÓ

Codi de referència CAT UPC 1

Títol Fons Universitat Politècnica de Catalunya

Dates 1971- obert (aprox.)

Volum i suport Dipòsits de l'AUPC¹:
2345 ml paper
2 rotlles de microfilm
2 Unitats de CD

CONTEXT

Productor Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)

Informació de contacte Edifici K2M, despatx S103.
c. Jordi Girona, 1-3. 08034 Barcelona. Catalunya
Tlf. 93 4010743 / 934017839
admin.oda@upc.edu

Responsable/s de l'arxiu Montserrat Vilalta 1996-2007
Paquita Calderón 2007-2011
Anna Rovira 2011-2015
Sílvia Sunyer 2015-2019
Laia Lorenzo 2020-

Història del productor

1968 - 1971

El primer antecedent de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) el trobem en la fundació, l'any 1968, de l'**Institut Politècnic Superior**, que va agrupar les escoles tècniques estatals ja existents a Barcelona. Aquestes escoles tenien una gran tradició i els seus orígens es remunten, en algun cas, a mitjan segle XIX com, per exemple, l'Escola d'Enginyers Industrials de Barcelona, que va començar les activitats l'octubre de 1851. Víctor de Buen, president de l'Institut Politècnic Superior, va ser el primer rector de la Universitat Politècnica.

1971 -1980

El març de 1971, es constitueix la **Universitat Politècnica de Barcelona**, que inicialment està formada per les escoles tècniques superiors d'Enginyers Industrials de Barcelona (ETSEIB) i de Terrassa (ETSEIT), l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (ETSAB) i alguns instituts de recerca. El mateix any 1971 es crea l'Escola Tècnica Superior d'Enginyers de Telecomunicació (ETSETB).

Poc abans, el 4 d'agost de 1970, s'havia aprovat la Llei general d'educació i de finançament de la reforma educativa. Aquesta Llei comprenia tot el sistema educatiu, des de l'ensenyament bàsic fins a l'ensenyament universitari, i establia que les universitats disposarien d'autonomia i determinarien els procediments de control i verificació de coneixements, el sistema d'ensenyament i el règim de docència i recerca. Així mateix, les universitats assumien la gestió i l'administració dels seus centres i els seus serveis. A més, la Llei preveia també la incorporació a l'estructura universitària de les escoles universitàries d'Enginyeria Tècnica i d'Arquitectura Tècnica.

Així doncs, l'any 1972 s'incorporen a la Universitat Politècnica de Barcelona les escoles universitàries d'Enginyeria Tècnica Industrial de Terrassa (EUETIT) i de Vilanova i la Geltrú (actual EPSEVG), l'Escola Universitària d'Arquitectura Tècnica de Barcelona (actual EPSEB) i

¹ Dipòsits d'AUPC: Dipòsit Vèrtex, Dipòsit Biblioteca Rector Gabriel Ferraté

l'Escola Universitària d'Enginyeria Tècnica de Mines de Manresa (actual EUPM). Aquest mateix any comencen les activitats a les escoles universitàries d'Enginyeria Tècnica Agrícola de Girona i de Lleida, creades per disposició oficial, però iniciat l'activitat.

L'any 1972 és nomenat rector de la Universitat Politècnica de Barcelona el catedràtic Gabriel Ferraté i Pascual, que va ocupar el càrrec fins al 1976, quan va ser nomenat director general d'universitats a Madrid. Per substituir-lo és elegit el professor Julià Fernández Ferrer, que va ser rector fins al 1978. Després d'unes eleccions, aquell mateix any és escollit de nou Gabriel Ferraté, que va ocupar el càrrec de rector de la Universitat Politècnica de Barcelona i, posteriorment, de la Universitat Politècnica de Catalunya fins a l'any 1994.

Durant tot aquest temps, l'oferta docent de la Universitat Politècnica no ha parat de créixer. L'any 1972, l'Escola de Manresa comença a impartir estudis d'Enginyeria Tècnica Industrial i passa a anomenar-se Escola Universitària Politècnica de Manresa (EUPM), una mica més tard, l'Escola d'Enginyeria Tècnica Agrícola de Girona esdevé també escola universitària politècnica i, a Lleida, comencen a impartir-se a més dels estudis de primer cicle, estudis de segon cicle. L'any 1974 comencen les activitats a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyers de Camins, Canals i Ports de Barcelona (ETSECCPB). Dos anys més tard, al març de 1976, es crea la Facultat d'Informàtica de Barcelona (FIB). A Terrassa es crea l'Escola Universitària d'Òptica (EUOOT) a partir d'una Ordre ministerial del 7 d'octubre de 1977 i, dos anys més tard, a la Mancomunitat de Sabadell-Terrassa es posa en marxa l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès (ETSAV), que posteriorment, l'any 1991, es trasllada a la localitat de Sant Cugat del Vallès.

1980-1992

Atesa la seva implantació territorial, la Universitat Politècnica de Barcelona canvia de nom l'any 1984 i passa a anomenar-se **Universitat Politècnica de Catalunya**. Poc abans, el 25 d'agost de 1983, s'havia aprovat la Llei de reforma universitària (LRU), que dóna pas a l'elaboració dels Estatuts de la Universitat Politècnica de Catalunya, aprovats pel Decret 232/1985, de 4 de juliol. Els Estatuts donen a la nostra Universitat l'estructura matricial de centres docents, departaments i instituts de recerca.

El 19 de desembre de 1984, el Parlament de Catalunya aprova la Llei de coordinació universitària i de creació dels consells socials. El desembre de 1985 es nomena Pere Duran Farell com a primer president del Consell Social de la Universitat Politècnica de Catalunya, càrrec que ocupa fins a finals de 1993. Després, és escollit president Miquel Roca i Junyent, que exerceix aquesta funció fins al 2002, any en què Joaquim Molins pren possessió del càrrec. El 2004 agafa el testimoni Ramon Folch Guillén.

L'any 1990, arran d'un Decret de la Generalitat de Catalunya, s'integra a la nostra Universitat l'antiga Escola Superior de la Marina Civil, que passa a anomenar-se Facultat de Nàutica de Barcelona (FNB). L'any següent, el 1991, es posa en marxa l'Escola Universitària Politècnica del Baix Llobregat (l'actual EPSC), amb seu provisional a Sant Just Desvern i avui ubicada a al Campus del Baix Llobregat, a Castelldefels. El mateix any es presenta l'Associació d'Amics de la UPC, un ens impulsat pel Consell Social amb la missió de projectar la Universitat cap a la societat.

1992-2004

El 1992 es creen la Facultat de Matemàtiques i Estadística (FME) i Centre de Cooperació per al Desenvolupament, per fomentar els contactes i intercanvis en matèria de transferència dels resultats de la recerca amb centres universitaris de països emergents. Aquest mateix any es creen les universitats de Girona i Lleida, i les escoles que la Universitat Politècnica tenia en aquestes dues ciutats passen a integrar-se a aquestes universitats.

El 1994 es crea Edicions UPC, l'editorial de la Universitat Politècnica de Catalunya, que també té la missió de difondre la producció escrita al món universitari i professional.

El curs 1994-1995 es posa en marxa la Fundació Politècnica de Catalunya (actualment Fundació UPC), per potenciar i enfortir els estudis de tercer cicle i de reciclatge professional que s'imparteixen a la Universitat, uns estudis pensats en funció de les demandes que genera l'entorn empresarial. L'octubre de 1994 s'inaugura l'Escola de Fotografia i el març de

1998 s'inaugura l'Escola Multimèdia, ambdues actualment ubicades al Centre de la Imatge i la Tecnologia Multimèdia (CITM), on s'imparteixen els estudis de Graduat en Fotografia i Creació Digital i Graduat en Multimèdia.

El curs 1996-1997 s'inicia el procés d'integració de l'Escola Universitària d'Enginyeria Tècnica Industrial de Barcelona (EUETIB) i de l'Escola Universitària d'Enginyeria Tècnica Agrícola de Barcelona (EUETAB-ESAB), centres de la Diputació. El curs 2004-2005, l'EUETAB-ESAB ubicarà la seva seu en un nou edifici del Campus del Baix Llobregat. Les dues incorporacions es duen a terme el juliol de 1998, quan es constitueix el Consorci Escola Industrial de Barcelona (CEIB) format per la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona i la UPC, amb la finalitat d'integrar aquestes dues escoles al sistema universitari públic de Catalunya. El mateix curs s'inauguren diversos edificis al Campus de la UPC a Terrassa, les noves infraestructures donen suport a un dels eixos universitaris més importants de Catalunya. Igualment, aquest mateix any s'inaugura la Biblioteca Gabriel Ferraté, al Campus Nord de Barcelona.

El setembre de 1998 es posa en marxa UPCNET, un servei propi de la Universitat per connectar-se a Internet. El mateix any es posen les primeres pedres de l'ampliació del Campus de Manresa i del nou Campus del Baix Llobregat a Castelldefels, i el curs 2000-2001 es posen en marxa els Centres Tecnològics de Vilanova i la Geltrú i de Manresa, dos centres de recerca que tenen com a objectiu donar suport a les empreses de l'entorn i millorar-ne el nivell competitiu. El setembre de 2001 s'inaugura el primer edifici del Parc Mediterrani de la Tecnologia, al Campus del Baix Llobregat, i l'octubre de 2001 s'inaugura el Parc Tecnològic de Barcelona, situat al Campus Sud de Barcelona, dos espais d'excel·lència en recerca que agrupen diversos grups de científics punters en tecnologies industrials.

Al febrer de 2003 el Parlament de Catalunya aprova la Llei d'Universitats de Catalunya (LUC), el nou marc regulador del sistema universitari català que ha de ser una eina més per facilitar el procés de modernització de les universitats catalanes i la seva incorporació al nou espai europeu d'ensenyament superior. El maig de 2003 el Claustre Universitari aprova el text dels nous Estatuts, publicats al DOGC núm. 3982, del 7 d'octubre de 2003.

El curs 2003-2004, i per oferir una estructura general dels estudis moderna, atractiva i competitiva a escala nacional i internacional, la UPC signa un conveni de col·laboració amb el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació per desenvolupar, a partir del curs 2004-2005, un pla pilot de titulacions adaptades a l'espai europeu d'ensenyament superior. El mateix curs es posa en marxa el *Centre de Formació Interdisciplinària Superior (CFIS)*, que ofereix estudis científics-tecnològics de caràcter interdisciplinari a estudiants d'elevada capacitat i motivació, provinents d'arreu de l'Estat espanyol. L'oferta de formació del Centre inclou un o més dels títols oficials que ofereix la UPC, i atorga, a més, un títol propi de la Universitat que acredita els estudis.

El mateix curs, es realitza la planificació del projecte del Campus de Llevant, un Campus Tecnològic i Empresarial que contindrà el Parc Barcelona d'Arquitectura, Urbanisme i Edificació. Aquest campus estarà centrat en la recerca i la formació de professionals de l'àmbit de l'arquitectura i urbanisme i en la potenciació i la projecció internacional de les activitats de postgrau de l'arquitectura. Els seus eixos primers seran l'EPSEB, un centre de recerca en tecnologies d'edificació i el centre de postgrau sobre arquitectura i urbanisme.

2004-2009

Al 2004 té lloc la I Conferència Internacional sobre Ensenyament Superior que, promoguda i organitzada per la *Global University Network for Innovation (GUNI)*, reuneix representants de països dels cinc continents per debatre sobre qüestions que afecten la Universitat i per trobar solucions adaptades a les necessitats de cada context.

El mes de gener del 2005 s'inaugura la segona fase de l'edifici Omega al Campus Nord, i durant el primer semestre s'instal·la en els espais de la capella de la Torre Girona, el superordinador '*MareNostrum*' dependent del *Barcelona Supercomputing Center-Centro Nacional de Supercomputación (BSC-CNS)*, un centre impulsat i gestionat per un consorci format pel Ministeri d'Educació i Ciència, el Departament d'Universitats, Recerca i Societat

de la Informació de la Generalitat de Catalunya i la Politècnica. Al Campus del Baix Llobregat s'inaugura la nova seu de l'Escola Universitària d'Enginyeria Tècnica Agrícola de Barcelona (EUETAB/ESAB) i l'edifici que acollirà l'Institut de Ciències Fotòniques (ICFO).

El mes d'abril s'obre a Manresa una nova biblioteca de la UPC que integra els fons de les biblioteques de diversos centres universitaris a la capital del Bages: de l'Escola Universitària Politècnica de Manresa, de la Fundació Universitària del Bages, centre adscrit a la Universitat Autònoma de Barcelona, i del Centre de Suport del Bages de la Universitat Oberta de Catalunya. A Vilanova i la Geltrú, l'Ajuntament cedeix a la UPC espais a l'edifici Neàpolis que permeten l'ampliació del Centre Tecnològic de Vilanova i la Geltrú i de l'Escola Politècnica Superior d'Enginyeria. A l'E.T.S. d'Arquitectura del Vallès s'inaugura el Centre de Recerca i Transferència de Tecnologia, el CRITT.

A les eleccions del 8 de març de 2006, el catedràtic Antoni Giró Roca és elegit rector. Durant el curs s'aprova l'oferta de màsters adaptats a l'EEES, que la UPC impartirà a partir del curs 2006-2007. La UPC esdevé la universitat catalana que oferta més màsters oficials conjuntament amb altres universitats estrangeres.

En l'àmbit de la recerca, la Universitat aprova el *Pla de Recerca, Desenvolupament i Innovació. Horitzó 2010*, amb l'objectiu de propiciar les transformacions estructurals, per què el personal docent i investigador (PDI) pugui augmentar la quantitat i l'impacte de la recerca i les activitats de transferència en benefici de la societat. El Pla marca la direcció de les actuacions de la Universitat sobre qüestions com la definició de fórmules per atraure i retenir talent, formar investigadors que contribueixin al desenvolupament del teixit industrial, així com regular la intervenció en empreses participades.

Durant el 2008, l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona s'integra plenament a la UPC després de signar-se la desadscripció del Consorci Escola Industrial de Barcelona (CEIB). El 18 d'octubre de 2009, s'inaugura *Agròpolis*, nou pol de ciència i tecnologia a Viladecans, al Baix Llobregat en el marc del Parc UPC impulsat per l'ESAB. Aquest espai, que ocupa unes 10 ha, vol ser un referent en recerca, transferència i docència en el camp de l'enginyeria agroalimentària, biotecnològica i del medi ambient i del paisatge.

El mes de setembre finalitza la primera fase de les obres de l'edifici Gaia al Campus de Terrassa que comença a obrir les seves portes a grups de recerca, i la *School of Professional and Executive Development*, dependent de la Fundació Politècnica, inicia les seves activitats a l'edifici *Tech Talent Center* al districte 22@BCN.

A la primavera de 2009 s'obre una oficina de representació de la UPC a Brussel·les, amb la finalitat de facilitar les gestions prop de la Direcció General de Recerca de la Comissió Europea.

El mes de juliol l'ICFO passa a ser institut universitari adscrit a la UPC. Es crea l'*Institut Universitari de Recerca en Ciència i Tecnologies de la Sostenibilitat*, denominat *Institut de Sostenibilitat de la UPC*, dedicada a fer promoció i recerca en sostenibilitat.

El 17 de desembre de 2009 es col·loca la primera pedra del Campus Diagonal Besòs. La nova zona universitària de la UPC s'estendrà sobre 100.000 m² i es dedicarà a la docència i a la recerca en el camp de l'enginyeria industrial.

La UPC obté el major nombre de màsters *Erasmus Mundus* concedits per la Unió Europea. Els 7 màsters es començaran a impartir el curs 2010-2011, i el *Barcelona Knowledge Campus*, de la UB i la UPC, és reconegut com a Campus d'Excel·lència Internacional, per una comissió internacional liderada pel Ministeri d'Educació. Segons l'informe de l'observatori IUNE que estudia el període 2002-2010, a UPC és la universitat espanyola que més patenta (212 patents), la 2a en creació d'empreses de base tecnològica (57) i també la 2a en participació en projectes de recerca europeus (224).

2010-2014

S'aconsegueix de nou la qualificació de Campus d'Excel·lència Internacional a la convocatòria 2010, amb el projecte Campus Energia UPC. Energia per a l'Excel·lència. Es tracta d'un multicampus centrat en l'àmbit de l'energia, que articula el potencial de la Universitat en aquesta àrea de coneixement, a través de l'activitat de grups de recerca de Barcelona, el

Baix Llobregat, Sant Cugat del Vallès i Terrassa. I també es converteix en la primera universitat a Espanya que rep la certificació AENOR de qualitat ISO 20000 en reconeixement als seus serveis d'*e-learning* de correu electrònic, oferts per UPCnet.

Es crea el Centre d'Innovació i Tecnologia (CIT-UPC), que dona servei als 19 centres de recerca TECNIO que constitueixen un dels nuclis universitaris d'innovació i transferència de tecnologia més grans de l'estat. També s'inaugura el Centre de Recerca en Nanoenginyeria (CRnE), en un edifici de nova planta a l'àrea del Barcelona Knowledge Campus.

La UPC lidera, juntament amb ESADE, el nodus Iberia del projecte *Knowledge and Innovation Communities* (KIC) InnoEnergy, un programa europeu d'innovació en l'àmbit de les energies que desplegarà l'activitat de recerca, formarà persones i promourà spin-offs i start-ups, i que està promogut per l'European Institute of Innovation and Technology (EIT).

Durant els anys 2010 i 2011 diverses escoles canvien de nom:

- L'Escola Politècnica Superior de Castelldefels, EPSC, es denominarà a partir d'ara Escola d'Enginyeria de Telecomunicació i Aeroespacial de Castelldefels, EETAC (DOGC de 10 de novembre 2010).
- L'Escola Universitària d'Enginyeria Tècnica Industrial de Terrassa, EUETIT, passa a denominar-se Escola d'Enginyeria de Terrassa, EET (DOGC de 26 de gener 2010).
- L'Escola Universitària d'Enginyeria Tècnica Industrial d'Igualada, EUETII, es denominarà a partir d'ara Escola d'Enginyeria d'Igualada, EEI (DOGC de 28 de maig 2010).
- L'Escola Universitària d'Òptica i Optometria de Terrassa, EUOOT, s'anomenarà a partir d'ara Facultat d'Òptica i Optometria de Terrassa, FOOT (DOGC de 30 d'agost 2011).

El 2011 dos centres de recerca vinculats a la UPC es posicionen entre els vuit centres de recerca d'excel·lència espanyols seleccionats en la primera edició del programa Severo Ochoa del Ministeri de Ciència i Innovació. Es tracta del Barcelona Supercomputing Center - Centro Nacional de Supercomputación (BSC-CNS) i de l'Institut de Ciències Fotòniques (ICFO). Han rebut aquesta distinció, que té una validesa de quatre anys, perquè estan entre els millors del món en les seves àrees de recerca. La UPC es posiciona com la primera universitat politècnica estatal, segons el *Ranking 2011 en producción y productividad en investigación de las universidades públicas españolas*, en el qual també se situa com la sisena institució d'educació superior pel que fa a producció i la setena quant a productivitat.

El 2012 la UPC es converteix en la primera universitat politècnica estatal, la tercera catalana i la cinquena institució científica espanyola en la nova edició del Rànquing SIR (Scimago Institutions Rankings) World Report, que classifica les institucions a partir de la producció científica publicada a determinades revistes especialitzades. Aquest mateix any, la UPC es posiciona per primer cop en el rànquing de Xangai, que la situa en el rang 151-200 tant en el camp de les enginyeries, tecnologies i ciències de la computació, com en les disciplines de ciències de la computació i matemàtiques. En el *Webometrics Ranking of World Universities*, elaborat pel Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), es manté com a primera universitat catalana i passa a ser la primera espanyola i la quarta europea. La UPC ja encapçalava la llista com a primera universitat catalana, tercera espanyola i trentena europea en el rànquing que elabora el *4 International Colleges and Universities* (4ICU).

Programa UPC Abroad: recull i promou l'activitat internacional a més de 130 països en una acció estratègica per ampliar-ne l'abast en docència, recerca, innovació, cooperació per al desenvolupament. La UPC és una de les primeres universitats a disposar d'una seu a la Xina. El nou nucli universitari s'està organitzant a través del Sino-Spanish Campus (SSC@TU) a la Universitat de Tongji, en col·laboració amb la Universitat Politècnica de Madrid. Vol ser un punt de referència per als membres de la comunitat universitària que fan estades a la Xina i promoure les relacions, la mobilitat i els acords de doble titulació amb universitats d'aquell país.

Enric Fossas, catedràtic d'Automàtica i doctor en Matemàtiques, és escollit rector de la UPC a la segona volta de les eleccions celebrades el dia 13 de novembre de 2013.

El febrer de 2013 es posa en marxa l'Innotex Center, el centre català d'R+D integral per a la

indústria tèxtil europea. Compta amb un equip de 60 tècnics i investigadors altament qualificats, compost per 16 doctors, 4.450 m2 d'instal·lacions, col·laboracions amb més de 1.000 empreses, més del 50% dels projectes realitzats directament amb la indústria i un *know how* tecnològic amb més de 20 patents registrades. Al setembre s'inaugura la nova seu de l'Escola d'Enginyeria d'Igualada (EEI).

El 2014 la UPC entra per primera vegada a la classificació general del rànquing de Xangai (*Academic Ranking of World Universities*). Es millora la posició en el camp de l'enginyeria, tecnologia i ciències de la computació, en el qual s'ubica al rang 100-151, i es mantenen els resultats d'anys anteriors en els àmbits de les matemàtiques i de les ciències de la computació. El nou rànquing universitari impulsat per la Comissió Europea, l'*U-Multirank*, situa la UPC entre les 150 millors universitats del món en estudis de grau i entre les 160 millors en estudis de màster i doctorat. El 2014, 17 màsters universitaris de la UPC són distingits amb la menció *International Master's Programme* de la Generalitat, convertint-se en la universitat catalana amb major nombre de màsters reconeguts.

El 2015 es reestructuren els departaments de la Universitat, de manera que es passa de 42 a 33 departaments. Es creen els nous departaments de Tecnologia de l'Arquitectura; Enginyeria Civil i Ambiental; Enginyeria de Projectes i Construcció, Enginyeria Minera, Industrial i TIC; Física, i Matemàtiques.

Es creen l'Escola Superior d'Enginyeries Industrial, Aeroespacial i Audiovisual de Terrassa (ESEIAAT) —a partir de l'Escola d'Enginyeria de Terrassa (EET) i de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeries Industrial i Aeronàutica de Terrassa (ETSEIAT)— i l'Escola d'Enginyeria de Barcelona Est (EEBE), ubicada al Campus Diagonal- Besòs (inaugurat el 2016). L'EEBE resulta de la integració a la UPC de l'Escola Universitària d'Enginyeria Tècnica Industrial de Barcelona (EUETIB), que deixa de ser una escola adscrita per esdevenir un centre propi de la Universitat. Al nou centre es traslladen també els estudis i grups de recerca de l'àmbit de l'Enginyeria Química i l'Enginyeria de Materials que fins ara s'ubicaven a l'ETSEIB.

L'Escola Universitària Politècnica de Mataró, pertanyent a la Fundació Tecnocampus Mataró-Maresme, es desadsciu de la UPC per adscriure's a la Universitat Pompeu Fabra.

L'any 2016 la Universitat se situa com a líder a Catalunya en nombre de projectes europeus finançats a través del programa Horizon 2020 en el període 2014-2015: participa en 41 dels gairebé 200 projectes de les universitats catalanes i en lidera 13.

En el procés de reestructuració departamental de la Universitat s'ha creat el Departament de Teoria i Història de l'Arquitectura i Tècniques de Comunicació i la federació UPC-Camins-BarcelonaTech per coordinar i potenciar l'activitat acadèmica de l'ETSECCPB i el Departament d'Enginyeria Civil i Ambiental. També es posa en marxa el laboratori AMBER, un centre de recerca i assaigs equipat amb la darrera tecnologia en l'àmbit de l'energia elèctrica.

El 2017 s'aprova el Pla d'inclusió 2017-2020, amb quatre projectes que tracten de superar el sostre de vidre a la carrera acadèmica, incrementar el nombre de noies als estudis TIC, avançar en la reforma horària i impulsar els models de dones STEAM a través de la mentoria a la secundària. També s'elabora el full de ruta titulat *Claus per a un nou paradigma energètic*, en el qual s'apunta les línies estratègiques de recerca i desenvolupament de tecnologia per contribuir a superar el model energètic actual.

Francesc Torres, catedràtic i enginyer de Telecomunicació, és escollit rector de la UPC.

S'inaugura el Ricoh Additive Manufacturing Centre, el primer centre d'impressió 3D i fabricació additiva de Ricoh a Espanya, ubicat a les instal·lacions del CIM de la UPC.

S'inaugura l'espai Empren al Campus de Terrassa.

Entra en producció el superordinador MareNostrum 4 al Barcelona Supercomputing Center (BSC).

La UPC es manté com a primera universitat espanyola en captació de fons del programa Horizon 2020: participa en 100 projectes i en lidera 33.

Als QS World University Rankings, la UPC millora 46 posicions i se situa en el lloc 275.

Al Global Ranking of Academic Subjects del ShanghaiRanking, la UPC s'ha posicionat a 18

classificacions entre les millors institucions del món de 52 disciplines acadèmiques. S'ha publicat el Rànquing THE 2016-2017 en el qual la UPC és la primera politècnica d'Espanya i se situa entre les 500 primeres universitats del món. Als Times Higher Education (THE) Young University Rankings , la UPC s'ha mantingut al rang 101-150.

El 2018 el consorci MOBILus, liderat per Barcelona i altres 12 ciutats, 17 empreses i 18 universitats, entre elles la UPC i SEAT, és escollit per l'Institut Europeu d'Innovació i Tecnologia per instal·lar a la ciutat la seu del Knowledge and Innovacions Community (KIC) on Urban Mobility, encarregat de desenvolupar les innovacions en mobilitat urbana de la Unió Europea almenys fins al 2026.

S'aprova la dissolució i extinció del Consorci de l'Escola Tècnica d'Igualada (CETI), actualment Escola d'Enginyeria d'Igualada, adscrita a la UPC.

Té lloc la primera edició del 'Fòrum UPC de ciutats universitàries', que posa en valor l'aliança amb el territori i la intensificació del rol de la universitat com a agent transformador.

El Programa Innova, una iniciativa pionera dedicada a impulsar la cultura de la innovació i l'esperit emprenedor en la comunitat universitària, celebra els seus primers 20 anys.

S'organitza la cinquena edició de la Hack UPC al Campus Nord i reuneix més de 700 persones apassionades per la tecnologia, la creació d'apps, els jocs, els robots...

La UPC entra a formar part de la iniciativa 5GBarcelona, un hub digital europeu creat per desenvolupar aquesta tecnologia i en el qual participen l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya, la Mobile World Capital Barcelona, la Fundació i2CAT, el Centre Tecnològic de Telecomunicacions de Catalunya (CTTC) i Atos.

S'instal·len nous espais Empren UPC als campus del Baix Llobregat i de Vilanova i la Geltrú.

El 2019 la Facultat de Nàutica de Barcelona (FNB) celebra el seus 250 anys d'història formant professionals del mar. Els seus orígens es remunten a l'any 1769, nou anys després que es constituís la Junta de Comerç, amb la creació de l'Escola de Nàutica de Barcelona, la FNB és la més antiga de l'Estat en la seva especialitat.

El Laboratori d'Urbanisme de Barcelona (LUB) de la UPC celebra 50 anys de la seva fundació. Aquest espai de recerca ha esdevingut un referent en temes d'urbanisme i política territorial, un observatori que amb el seu esforç aporta una mirada crítica i alhora constructiva de l'evolució de la metròpolis.

Nova residència Xior Diagonal-Besòs per estudiants, docents i investigadors situada al Campus Diagonal-Besòs de la UPC, al costat de la Escola d'Enginyeria de Barcelona Est (EEBE).

Es presenta el programa d'activitats culturals UPCArts, la comunitat cultural de la UPC, amb la complicitat del TRESA: teatre, concerts, cinema i altres propostes culturals.

Es presenta el programa "Aquí STEAM" per apropar a centres de primària i instituts de secundària de Catalunya la vocació científica, tecnològica i de l'enginyeria. L'objectiu és atreure el talent femení cap aquestes disciplines del coneixement.

S'inaugura l'Espai Vela, les noves instal·lacions de docència i recerca de la Facultat de Nàutica de Barcelona a la Nova Bocana del Port de la ciutat. Aquest nou espai té com a principal objectiu dur a terme pràctiques pels estudiants.

El Barcelona Supercomputing Center - Centro Nacional de Supercomputación (BSC-CNS) és una de les entitats que acolliran un dels superordinadors pre-exascale de la xarxa de supercomputadors d'alta capacitat impulsada per la Comissió Europea (CE), concretament el MareNostrum 5.

La UPC s'integra en la nova universitat europea UNITE! (University Network for Innovation, Technology and Engineering). Ha estat impulsada per la Comissió Europea i hi participen diversos centres d'estudis superiors a escala europea.

Orange, la Fundació i2CAT, la UPC i el Mobile World Capital Barcelona signen l'acord 5G Barcelona per a la posada en marxa del primer laboratori obert de 5G a escala europea, on qualsevol entitat local o internacional que necessiti validar els seus serveis i solucions en entorns reals podrà fer-ho.

1971 – 1996

Amb la creació de la UPB el 1971, la institució no es dota d'un servei d'arxiu, i el fons documental de la Universitat neix amb els fons històrics agregats de les diferents escoles que s'uneixen per crear la UPB. A partir de llavors cada escola gestiona i conserva la documentació com tradicionalment ho ha fet. Les escoles de nova creació tampoc mai no han tingut en compte l'arxiu. Gran part de la documentació que es conservava al Rectorat pot haver-se perdut en els diferents canvis d'ubicació de les oficines fins a la seva ubicació actual a Torre Girona.

1996 – 2007

L'Oficina de Documentació i Arxiu (ODA) de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) va ser creada l'any 1996 formant part del Servei de Patrimoni. Després d'un període de reorganització, l'any 2007 l'ODA s'integra al Servei de Biblioteques i Documentació de la Universitat (actualment, Servei de Biblioteques, Publicacions i Arxius).

L'objectiu principal en aquest període és l'elaboració i implantació d'un sistema de gestió de documentació i arxius, i és per aquesta tasca que es va planificar tota una sèrie de actuacions:

1996. Anàlisi de la situació dels arxius i reorganització i custòdia dels arxius de les unitats d'àrees generals

1997-1999: Disseny, elaboració i implantació del Manual de procediments i Quadre de Classificació

1998-1999: Posada en Marxa del Sistema de Gestió de Documentació i Arxius.

Fase 1: a les unitats de àrees generals

Fase 2: a les unitats estructurals

1999-2000: Disseny i implantació d'un pla de formació de les unitats estructurals

2000-2002: Formació d'unitats estructurals dins el pla de formació de la UPC

2007 - 2013

Per tal de conèixer l'estat dels diferents dipòsits d'arxiu i el grau d'integració de les escoles i facultats en els processos de gestió documental, l'any 2008 es van realitzar visites a tots els centres docents de la UPC i unitats dels Serveis Generals. Des d'aleshores, se'ls assessora en gestió documental sempre que ho sol·liciten. En diverses unitats s'han identificat les necessitats urgents en matèria d'arxiu tant pel que fa la transferència de documentació com la conservació en els dipòsits existents. Per aquest motiu, s'ha procedit a:

- Revisió del procediment de transferència de documentació
- Revisió del procediment d'eliminació de documents
- Elaboració del protocol d'actuació en cas de fongs als documents
- Elaboració del document "Condicions constructives i ambientals dipòsit d'arxiu"

Durant aquest període, diferents unitats sol·liciten desenvolupar projectes d'organització d'arxius, amb l'objectiu de realitzar el tractament arxivístic adient per tal de garantir l'accés i la preservació de tota la seva documentació. S'ha format i assessorat al seu personal. Altres oficines han sol·licitat la creació de manuals d'arxius de gestió per tal d'incorporar-se al sistema de gestió documental de la UPC.

L'any 2007 la UPC inicia el projecte d'administració electrònica. L'ODA és un agent implicat des del principi, dins l'àmbit de la gestió documental i l'arxiu dels documents electrònics. <https://www.upc.edu/arxiu/e-administracio>

Pel que fa al material fotogràfic actualment s'està assessorant en la digitalització de fotografies de la Facultat de Nàutica de Barcelona (FNB) i la Càtedra Gaudí. Tot i no disposar d'un dipòsit adient, es conserven algunes fotografies a l'arxiu provinents del Rectorat, s'han subministrat fotografies per a les commemoracions següents:

- Documents per a l'elaboració del llibre sobre el centenari de l'ESAB
- Fotografies per a l'elaboració de l'exposició del 40è aniversari de la UPC
- Documents per a l'elaboració del 50è aniversari de l'EPSEB

Es realitzen accions formatives, individuals i per a grups: "Formació bàsica en Gestió documental i arxiu", i sobre el funcionament del programari "Arxiu-ODA".

Es dona suport en el projecte TotQ, sistema d'informació per a l'assegurament de la qualitat SAIQ UPC, concretament, assessorant en la gestió de les evidències de qualitat.

En un altre àmbit, per tal de garantir la preservació de la documentació es realitzen convenis amb diferents institucions:

- Arxiu Comarcal del Garraf, per tal de tractar i conservar el fons històric de l'Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Vilanova i la Geltrú.
- Diputació de Barcelona, en referència a la documentació acadèmica de l'Escola Universitària d'Enginyeria Tèxtil en Teixits de Punt de Canet de Mar.

Durant el període 2007-2013 es treballa principalment en l'organització i tractament dels fons del Rectorat, així com en la redefinició dels serveis als usuaris, l'assessorament a les unitats i el desenvolupament de l'administració electrònica a la UPC.

El 30 de gener de 2013, el Consell de Govern aprova el Reglament de l'Arxiu de la UPC.

El 2016, l'ODA s'incorpora en la planificació estratègica del Servei de Biblioteques, Publicacions i Arxius en el marc del pla estratègic ENGINY2020 amb un eix propi: La millora dels arxius. Es reprèn el projecte del Rectorat, que suposa la neteja, desinfecció i una descripció molt sumària de tot el dipòsit del Rectorat. Un cop tractada la documentació, es trasllada a l'Arxiu General per evitar noves contaminacions per fongs i es clausura el dipòsit. Per altra banda, es revisen totes les fitxes de sèrie i es publiquen al web (https://www.upc.edu/oda/ca/sistema-de-gestio-documental/copy_of_calendari-de-conservacio-i-categ-de-fitxes-de-serie).

L'any 2017, tenint com a horitzó el 50è aniversari de la UPC, s'inicia, per primera vegada, un projecte de tractament del fons fotogràfic considerat d'interès per iniciar la recuperació de la memòria visual de la Universitat. Aquest projecte, posat en explotació el desembre de 2018 porta el nom de Memòria Digital UPC. Els objectius de Memòria Digital UPC són:

- Identificar, organitzar, descriure, digitalitzar i difondre, en accés obert, el patrimoni fotogràfic de la Universitat que fins a la data no havia estat mai tractat documentalment.
- Mostrar la història de la Universitat al llarg dels anys a través d'imatges (reptes, fites assolides, projectes clau, personalitats, commemoracions, etc.).
- Fer visibles reportatges que mostren la vida acadèmica, cultural i social de la UPC i que, fins a la data, eren d'accés difícil o restringit.
- Crear comunitat atès que és un projecte obert a la participació de qualsevol persona de la UPC que disposi de reportatges vinculats amb els objectius del portal, o bé que desitgi col·laborar en la identificació d'espais, personalitats, activitats, dates dels actes, etc.

El 2017 es crea el mapa de processos de l'ODA. S'analitzen, dissenyen, documenten i milloren els processos d'avaluació documental, l'accés i el cicle de gestió documental de les unitats. S'inicia el projecte Memòria Digital de la UPC, amb la creació d'un nou dipòsit institucional que recull la documentació fotogràfica digitalitzada de la Universitat en accés obert.

El 2018 es licita una nova eina de gestió documental i arxiu, el Gestor Documental Consorciat (GDC) de l'empresa 4TIC i a partir del 2019 es treballa per migrar el fons al nou sistema.

Totes les memòries de l'Oficina es poden consultar a:

http://www.upc.edu/arxiu/sobre_arxiu/document.2008-06-19.3521521139/objectius i a <https://upcommons.upc.edu/handle/2117/113254>, dins de les memòries del Servei de Biblioteques, Publicacions i Arxius.

Dades sobre l'ingrés La documentació conservada a l'Arxiu de la UPC és la pròpia de la institució que s'ha conservat des de la creació al 1971 però també la que ha heretat de les diferents escoles que al llarg dels anys s'han anat incorporant.

CONTINGUT I ESTRUCTURA

Abast i contingut Àmbit geogràfic: Sant Cugat del Vallès, Terrassa, Barcelona, Canet de Mar, Vilanova i la Geltrú, Manresa, Sabadell, Castelldefels, Sant Just Desvern, Igualada, Mataró, Girona i Lleida.
Abast cronològic: 1800- obert

Sistema d'organització S'utilitza com a base el Quadre de Classificació comú, elaborat a través de l'ACUP. La documentació es classifica per funcions i activitats de l'entitat.

- A1000 ESTRUCTURA, GOVERN I ADMINISTRACIÓ
- B1000 GESTIÓ DE LA INFORMACIÓ I LES COMUNICACIONS
- C1000 REPRESENTACIÓ I RELACIONS PÚBLIQUES
- D1000 GESTIÓ DELS RECURSOS HUMANS
- E1000 GESTIÓ DELS RECURSOS ECONÒMICS
- F1000 GESTIÓ DELS BÉNS IMMOBLES
- G1000 GESTIÓ DELS BÉNS MOBLES
- H1000 LEGISLACIÓ I ASSUMPTES JURÍDICS
- J1000 GESTIÓ ACADÈMICA
- K1000 SERVEIS I ACTIVITATS PER A LA COMUNITAT UNIVERSITÀRIA
- M1000 ORDENACIÓ DE LA DOCÈNCIA
- N1000 RECERCA

Informació sobre avaluació, tria i eliminació S'han fet propostes d'avaluació de sèries a la Comissió Nacional d'Avaluació Accés i Tria de documents a través de GATDU. (Grup d'arxivers d'universitats).
Actualment les sèries documentals relatives a universitats estan reavaluant per incorporar l'accés a la documentació.

Incrementos Es reben transferències periòdiques de diferents unitats de la UPC

CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

Condicions d'accés Accés lliure, tot i que caldrà tenir present les diverses normatives que afecten a l'accés dels documents i a la protecció de dades de caràcter personal.

Condicions de reproducció Hi ha diverses lleis que poden afectar la reproducció de documents com són la llei de protecció de dades de caràcter personal o la de propietat intel·lectual.

Llengües i escriptures dels documents Castellà i Català en general. Durant els anys de la II República (1931-1939), hi trobem el català regularment. Molt excepcionalment, el francès, l'anglès i l'italià.

Característiques físiques i requeriments tècnics En general, tot i la problemàtica de d'ubicació de la majoria de dipòsits d'arxiu de la Universitat en soterranis amb humitats i de l'antiguitat de la documentació, aquesta s'ha conservat prou bé. Hi ha un gran desordre en la majoria de dipòsits i trobem alguns fons afectats per plagues de fongs, documentació malmesa amb estrips i forats ja sigui per l'efecte de l'home o de rosegadors, coloms i insectes.

Instruments de descripció Web de l'Arxiu de la UPC, es compta amb diversos inventaris parcials i la Base de dades en Accés de l'Oficina de Documentació i Arxiu, així com amb els diversos programes de gestió administrativa dels documents.

DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

Existència i localització dels originals Dipòsit d'arxiu de l'edifici Vèrtex
Dipòsit d'arxiu de l'edifici Biblioteca Rector Gabriel Ferraté
Dipòsit d'arxiu del Rectorat (fins el 2016)
Dipòsits d'arxiu dels centres docents, dels departaments i dels instituts de la UPC

Existència i localització de reproduccions Dipòsits d'arxiu dels centres docents, dels departaments i dels instituts de la UPC

Documentació relacionada

Bibliografia

NOTES

Notes

CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

Autoria descripció David Gener. Oficina de Documentació i Arxius de la UPC (ODA)
Laia Lorenzo. Oficina de Documentació i Arxius de la UPC (ODA)

Data descripció Maig 2008
Abril 2015
Març 2020

Fonts Vilalta Porta, Montserrat. *Archivo General de la Universitat Politècnica de Catalunya*. Butlletí ANABAD LXVII (1997). Núm. 3-4.
http://genwebv4.upc.edu/oda/ca/copy2_of_carpeta-prova/difusio
Web de la Universitat Politècnica de Catalunya. <http://www.upc.edu/>
Web de l'Arxiu Gràfic de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona.
<http://renoir.upc.es/grafic/>
Web de l'Arxiu Històric de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona (AhEIB). <http://www.upc.edu/cutc/AhEIB/patrimoni.htm>
Web de l'Arxiu Coderch. <http://www.etsav.upc.edu/arxcoderch/>

Regles o convencions *Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC) 2007*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció general d'Arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya
